

Sosial dumping

Erfaringer og utfordringer sett fra Arbeidstilsynet.

Fafo Østforum 26.9.2006

Ørnulf Halmrast, regiondirektør i Arbeidstilsynet i Oslo

VIKTIGE PRINSIPPER

- Utenlandske arbeidstakere skal ha samme arbeidsvilkår og arbeidsmiljøbetingelser som øvrige arbeidstakere i Norge.
- Arbeidsmiljølovens vernebestemmelser skal gjelde fullt ut for alle arbeidstakere i Norge
- Arbeidsgiver har ansvar for å følge norsk lov
- Motvirke kriminalitet og at vi får deler av arbeidslivet der ingen spilleregler følges.
- Opprettholde den norske standarden

Programområde Arbeidsinnvandring

- Tilsynsprosjekter innen bygg- og anlegg og landbruket.
- Ordninger for bruk av tolketjenester, språk- og kulturbistand for å lette gjennomføringen av tilsyn.
- Få egnet regelverk og reaksjonsmuligheter.
- Sikre en offensiv håndhevingspolicy, samt kvalitetssikre etatens reaksjonsbruk og samarbeid med politiet.
- Dialog og samarbeid med POD, UDI, Skatteetaten, Tolletaten og Petroleumstilsynet sentralt og lokalt.
- Bedre kommunikasjonsstrategi og målrettede informasjonstiltak.
- Få dokumentasjon og kunnskap om arbeidsvandringen og konsekvenser av denne.
- Målrettet samarbeid med aktuelle land, særlig Polen.

Prosjekt Arbeidsinnvandring bygg & anlegg

- Motvirke alvorlig arbeidsmiljøkriminalitet og at det etableres deler av arbeidslivet der ingen spilleregler følges.
- Sikre at arbeidstakere fra EU 8 har verdige arbeidsvilkår og samme arbeidsmiljøbetingelser som øvrige arbeidstakere i Norge.
- Sikre at den norske arbeidsmiljø- og sikkerhetsstandarden kan holdes på et høyt nivå og i samsvar med AML ,samtidig som vi opplever økende bevegelser av arbeidstakere, virksomheter og arbeidsutstyr over grensene.

Samarbeid

- Fylkesskatt – SFU.
- Brannvesen – Innkvartering.
- Plan- og bygningsetaten – Innkvartering.
- Fellesforbundet, EI & It, RVO.
- Politi.

Mål for gjennomføring av tilsyn i virksomheter

1. Alle virksomhetene som oppsøkes skal dokumentere at de har skriftlige arbeidsavtaler for sine arbeidstakere.
2. Alle virksomheter som oppsøkes innen allmenngjort område skal dokumentere utbetaling av minstelønn.
3. Alle Norske virksomheter som oppsøkes utenfor allmenngjort område skal dokumentere utbetaling av minstelønn.
4. Alle Norske virksomheter som oppsøkes skal dokumentere at sikkerhetsrutiner og informasjon blir oversatt til forståelig språk for arbeidstakerne.
5. Alle virksomheter skal ved timelister for siste 4 uker dokumentere at arbeidstidsbestemmelsene overholdes.
6. Alle virksomhetene som oppsøkes skal ha iverksatt nødvendige fysiske tiltak for å sikre arbeidstakerne mot skader og ulykker.
7. Innkvartering som stilles til rådighet for arbeidstakerne av arbeidsgiver skal i de tilfellene de kontrolleres tilfredsstillende arbeidsmiljøloven § 4-4, 4 ledd

Gjennomføring av tilsyn

- Minst 2 inspektører sammen på tilsyn.
- Bruk av oversetter / tolk.
- Kun virksomheter med arbeidstakere fra EU 8 oppsøkes.
- Små og mellomstore byggeplasser. (uorganiserte delen av bransjen)
- Tips og henvendelser skal prioriteres.
- Uanmeldte tilsynsbesøk.
- Informasjonsmateriell deles ut.
- Minst 70 tilsyn gjennomføres hver uke. Totalt minst 210 tilsyn 2006.

Erfaringer innkvartering

ERFARINGER / STATUS

- Byggebransjen den største utfordringen hittil – Rehabilitering og hytter
- Individuelle arbeidsinnvandrere ansatt i norske virksomheter, ikke det største problemet.
- Økende omfang av utsendte og utleide/ innleide, kan være i flere ledd. Organisatoriske konstruksjoner.
- Mange uten kontrakter eller med "falske" kontrakter
- Mange med lang arbeidstid, dårlig sikkerhet, boforhold, spiserom og sanitærfasiliteter.
- Mange får ikke lønn i hht allmenngjøringsvedtak eller politiets oppholdstillatelse.
- Enighet med Polen og Latvia om samarbeidsavtale.

UTFORDRINGER

- å få arbeidstakere i tale – språk, frykt, kulturelle forhold.
- å kommunisere med arbeidsgiver og å få relevant dokumentasjon.
- å finne ut de reelle forholdene.
- Forholdet til politiet – arbeidsdeling og prioritet
- Mangel på sanksjoner. Problemer med sanksjonering av brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid, arbeidskontrakter for utsendte/utleide mv.
- Iverksetting av reaksjoner mot utenlandsk virksomhet er tidkrevende og vanskelig.
- Mangler gode nok muligheter til å gå på oppdragsgiver – byggherre

NYE UTFORDRINGER

- Ot prp nr 92 – AT får reaksjonsmidler ift allmenngjøring og utledningslov nå i høst.
- Antagelig allmenngjøring i byggebransjen for hele landet med virkning fra 1.1.07.
- EU og dermed EØS utvides sannsynlig med Romania og Bulgaria fra 1.1.07. Flere arbeidsinnvandrere fra land med lav levestandard.
- Omfanget av arbeidsinnvandring og utsendte tjenesteytere fra Polen og Baltikum øker fortsatt og sprer seg mer til hele landet, bla mer til verfts- og verkstedsindustrien.